

Człowiek i środowisko w przeszłości

Pierwszy festyn archeologiczny był wydarzeniem roku, nie tylko na całych Pałukach. Jego tematem przewodnim był "Człowiek i środowisko w przeszłości". Jak wspominają uczestnicy pierwszego festynu archeologicznego, był on festynem, któremu towarzyszył największy entuzjazm i był najbardziej spontaniczny. Równocześnie z otwarciem pierwszego festynu archeologicznego zostały w Biskupinie zainaugurowane Dni Dziedzictwa Europejskiego - European Heritage Days. Pierwsze słowa wprowadzenia do uroczystego otwarcia festynu wygłosił dyrektor Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie Jan Jaskanisa, wśród zaproszonych gości

byli między innymi: Andrzej Braun - przewodniczący Komisji Kultury przy prezydencie Rzeczypospolitej, Wiesław Olszewski - wojewoda bydgoski, Ryszard Brejza - marszałek Sejmiku Samorządowego, Tomasz Nikocki - przedstawiciel Jego Magnificencji rektora Uniwersytetu Warszawskiego, Klaus Goldman - przedstawiciel Muzeum Berlińskiego, Zdzisław Kuczma - wójt gminy Gąsawa, Zygmunt Kurytka - przewodniczący Rady Gminy Gąsawa, Zbigniew Jaszczuk - kierownik Urzędu Rejonowego w Żninie oraz przedstawiciele wojewodów toruńskiego i wrocławskiego. Przecięcia wstęgi znamionującego otwarcie festynu dokonał Andrzej Braun, a do godności wódzów pomnika historii, jakim niewątpliwie jest gród biskupiński, zostali podniesieni inicjatorzy tego przedsięwzięcia Aleksander Bursche, Wiesław Zajączkowski i Wojciech Brzeziński.

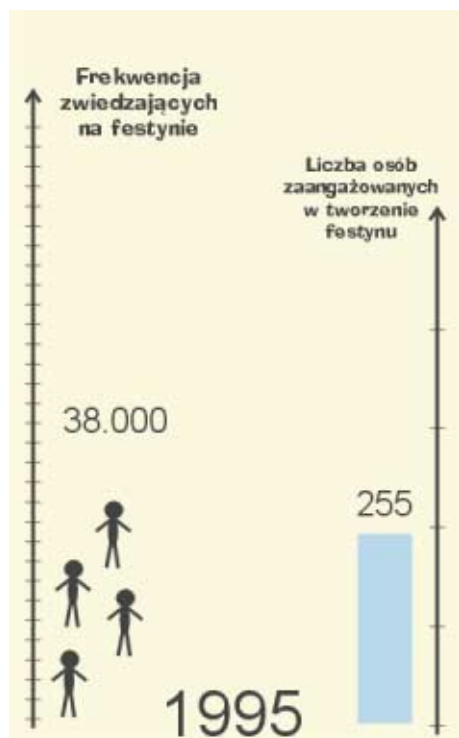
Co było archeologią stawalo się współczesnością

Podczas pierwszego festynu archeologicznego Biskupin odwiedziło trzydzieści osiem tysięcy ludzi. Ta rzesza zwiedzających i biorących aktywny udział w tworzeniu archeologicznego wydarzenia jakim był pierwszy, zresztą kolejne również, festyn miała możliwość nie tylko obserwowania wielu wydarzeń, ale również czynnego w nich udziału. Każdego festynowego dnia odbywały się pokazy stałe takie jak przędzenie, tkanie i wyszywanie, lepienie i toczenie naczyń, obróbka krzemienia, jubilerstwo, bursztyniarstwo, rogownictwo, zielarstwo, pędzenie dziegiu i smoły, barwienie naturalne i kosmetyki tradycyjne, strzelanie z łuku i kuszy, metody

badania archeologicznych, przymierzanie strojów, ozdób i biżuterii, kąpiel w balii klepkowej, kiermasz książek i czasopism. Podczas festynu odbyła się promocja książki dedykowanej przez przyjaciół, kolegów i uczniów prof. Jerzemu Kolendo w sześćdziesięciolecie urodzin. Niezwykłą osobowością biorącą udział w festynie był Józef Broda, który wykonywał najprostsze instrumenty jakimi były piszczałki, których dźwięki przyciągały wielu i które nie były na sprzedaż. Wikingowie przyjechali z Danii z Moesgard. Ci starsi ludzie pokazali, jakie są ich pasje, oczarowali i obdarzyli wszystkich swą radością życia. Technike wytopu żelaza z rudy darniowej odtworzyli w ramach archeologii doświadczalnej Rafał Niedźwiadek z Lublina, Waldemar Kaliński i Marek Gmur z Warszawy. Podczas tego festynu odbył się obrządek ciałaopalenia, odbywały się rycerskie turnieje oraz widowiskowe kąpiele w 250-litrowej balii klepkowej. W ciągu dziewięciu festynowych dni na półwyspie biskupińskim rozbrzmiewała muzyka celtycka i średniowieczna. Pamiątkowy medal z brązu, zaprojektowany i wykonany przez Zbigniewa Dolskiego w liczbie 36 sztuk był pamiątką po biskupińskim pierwszym festynie archeologicznym, a Gala Archeologów była końcowym akcentem pierwszego archeologicznego festynu w Biskupinie.

Organizatorzy i wykonawcy

Organizacja pierwszych pięciu festynów archeologicznych od 1995 do 1999 przebiegała pod egidą Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie, Muzeum w Biskupinie i Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Od 2000 roku organizatorami festynów archeologicznych w Biskupinie są: Muzeum Archeologiczne w Biskupinie i Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Pierwszymi wykonawcami festynu "Człowiek i środowisko w przeszłości" byli: pracownicy Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie, Centralnego Laboratorium Instytutu Archeologii i Etnologii PAN i skansenu archeologicznego w Düppel k. Berlina, studenci Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego, Ars Replika - Stowarzyszenie Archeologii Żywej (studenci z Marburga, Kolonii i Bonn), Wikingowie (Aarhus, Dania), uczniowie Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Supraślu oraz Szkoły Sztuki Dekoracyjnej i Użytkowej art. pl. St. Tworzydło (Warszawa), Jacek Strobin (Elbląg), indywidualni artyści ludowi i rzemieślnicy tradycyjni. Wystąpiły zespoły: Kwartet Jorgi (Poznań), Laphroaig (Galway, Irlandia), Chora Antiqua (Warszawa), Corona Aurea (Przemysł), Bractwo Miecza i Kuszy, Józef Broda (Zaolzie), Hans R. Hase (Bockenem RFN), studentki Studium Projektowania Mody (Warszawa).

Jedyny raz

Po raz pierwszy i jedyny w czasie tego festynu odbyło się "podwójne" jego otwarcie. To oficjalne z przecięciem wstęgi miało miejsce przy bramie wejściowej do biskupińskiego muzeum. Drugie, też oficjalne, miało miejsce po drugiej stronie Jeziora Biskupińskiego u stóp zamku "Diabła Weneckiego" w Wenecji, gdzie odbył się rycerski turniej w wykonaniu Bractwa Miecza i

Kuszy. W czasie tego festynu po raz pierwszy i jedyny, głównym środkiem płatniczym na terenie biskupińskiego grodu były "płacidła biskupińskie", gdzie 1 płacidło = 50 groszy. Z perspektywy tych dziesięciu lat można zaryzykować stwierdzenie, że był to pewnie początek wspólnej europejskiej waluty, którą obecnie jest euro.

